

Jaarbericht 2021

A photograph of a person's hands using a microscope in a laboratory. The person is wearing a white lab coat and is focused on the instrument. The microscope is a compound light microscope with a stage, objective lenses, and an eyepiece. The person's hands are visible, adjusting the microscope. The background is slightly blurred, showing other laboratory equipment.

don
We just care for cure

Inhoudsopgave

Verslag van het bestuur

Voorwoord	5
Inleiding	7
Organisatiestructuur	8
Raad van Toezicht	10
Bestuur	12
Wetenschappelijke Raad	15
Kantoor	16
Communicatie & PR	18
DON in de media	20
DON financiert nieuw internationaal onderzoek vanaf 2022	22
DON steunt onderzoek	24
Financiële resultaten	34
Jaarplan 2022	38
Risicobeheersing	42

Jaarrekening

Balans per 31-12-2021	45
Staat van baten en lasten	47
Grondslagen voor financiële verslaggeving	48
Toelichting op de balans per 31-12-2021	50
Toelichting op de resultaten over boekjaar 2021	54
Niet in de balans opgenomen passiva	57
Ondertekening van de jaarrekening	58

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	60
---	----

Peter Frans Pauwels
Voorzitter bestuur DON

Voorwoord

2021 startten we met de hoop Covid-19 dit jaar achter ons te laten. We keken uit naar een jaar waarin alles weer de oude zou worden; met succesvolle events, mooie ontmoetingen met emotioneel betrokkenen, de vijftiende verjaardag van DON én uiteraard nieuwe donateurs en investeringen in baanbrekend onderzoek. Covid-19 bleef, maar door de kracht en flexibiliteit van het team en al onze dierbare betrokkenen hebben we alsnog onze doelen behaald. Financieel was 2021 een uitzonderlijk jaar.

Elk jaar weer ben ik onder de indruk van wat wij samen met onze donateurs, sponsors en onderzoekers weten te bereiken. Het persoonlijke contact, de jarenlange gulle donaties en ons gezamenlijke doel, genezing van diabetes type 1, maken dat we echt samenwerken, een groot bereik hebben en onze financiële doelen behalen. Zo ook afgelopen jaar. We zijn hier enorm dankbaar voor en koesteren deze unieke relatie. Wat ook bijzonder blijft, is dat we dit jaar wederom kunnen zeggen dat elke donatie voor de volle honderd procent direct naar onderzoek ging. Dit kon dankzij een aantal donateurs die de kosten voor de organisatie op zich namen.

Deze steun was extra welkom in een jaar waarin coronamaatregelen betreffende events steeds veranderden. De DON Masters, het jaarlijkse golftoernooi, kon gelukkig doorgaan. Er werd zelfs een recordbedrag opgehaald. DON's lustrumgala waren we genooddaakt op het allerlaatste moment af te zeggen. Werkelijk alles stond klaar voor 880 gasten, maar onze vijftiende verjaardag konden we niet vieren zoals gepland. Trots ben ik op ons team, dat zich herpakte en binnen een paar uur DON Live omzette naar DON-Line, een livestream met optredens en de veiling. Dankzij de flexibiliteit van het team, de succesvolle online veiling waar alle donateurs massaal op mee boden én een aanvullende crowdfunding actie achteraf, haalde DON alsnog de gelden op die nodig waren om nieuw onderzoek te kunnen steunen.

Want net voor kerstmis bereikten we daarmee ons belangrijkste doel van het jaar. De komende vijf jaar steunt DON het nieuwe onderzoek van

professor dr. Eelco de Koning. Met een team in Nederland en in Vancouver gaat hij onderzoeken hoe gekweekte insuline producerende cellen kunnen worden aangewend om patiënten met diabetes type 1 te genezen. Het is al bewezen dat patiënten vanuit donorweefsel zelf weer op natuurlijke wijze insuline aanmaken. Omdat er een tekort aan donoren is, wordt nu onderzocht hoe uit stamcellen grotere hoeveelheden gekweekte insuline producerende cellen gekweekt kunnen worden. Naast dit onderzoek steunde DON afgelopen jaar tien andere onderzoeken.

Uiteraard voerden we ook campagne om donateurs te werven. Op onze social kanalen bouwden we voort aan onze online community met als doel nieuwe donateurs de weg te wijzen naar DON. En in de wervingscampagne 'Word partner' riepen we rond Wereld Diabetes Dag alle betrokkenen van DON op om onze campagneboodschap te delen in het eigen netwerk. Opteroepen ook meerjarig donateur te worden. De opnamedag voor de campagnefilm, waar 200 mensen aan meewerkten, was een groot succes. Onze partners deden het fantastisch voor de camera en iedereen was blij elkaar weer te ontmoeten in levenden lijve. Deze energie straalde uit op alle mensen die de online campagne zagen, want nog nooit hebben zo veel donateurs zich bij DON aangesloten als in 2021.

Ondanks de nodige uitdagingen sluit stichting DON een succesvol jaar af. Er is veel geld opgehaald én er is veel geld geïnvesteerd in onderzoek. Samen met onze partners is DON weer een jaar en een stap dichterbij de genezing van diabetes type 1. In 2022 bouwen we verder. De effectiviteit van het team en de cijfers laten zien dat we in 2020 het juiste strategische pad zijn ingeslagen. Komend jaar willen we een aantal specialisten toevoegen aan het team, die nieuwe kennis, energie en creativiteit meebrengen. We gaan weer laboratoria bezoeken om te zien waar de bergen worden verzet, organiseren weer events op volle kracht, vieren alsnog groots de vijftiende verjaardag van DON en voeren vol overgave campagne.

Ik hoop dat de successen van 2021 onze organisatie, alle betrokkenen en ook nieuwe donateurs inspireren om samen verder te bouwen aan stichting DON. Om samen genezing voor diabetes type 1 te vinden. We just care for cure!

Inleiding

Ruim 120.000 mensen in Nederland en hun omgeving worden dag in, dag uit geconfronteerd met de enorme impact van diabetes type 1 op hun leven.

Hun perspectief op dit moment? Geen enkele kans op genezing. Toch gaat er gek genoeg nog altijd veel meer geld naar care dan naar cure. En daar maakten wij ons zorgen om. Daarom zijn wij in 2006 stichting DON begonnen. DON gaat voor maar één ding: volledige genezing van diabetes type 1. Daarom investeren wij elke cent in fundamenteel en klinisch onderzoek. Elke cent die aan ons gedoneerd wordt, gaat direct naar gerenommeerde laboratoria wereldwijd en komt ten goede aan toponderzoekers die innovatief en baanbrekend onderzoek doen. Door ieder onderzoek voor een langere periode te financieren hebben onderzoekers voldoende tijd om hun hypothesen te toetsen. DON stelt de onderzoekers hierdoor in staat de genezing van diabetes type 1 steeds dichterbij te brengen.

Missie

Stichting DON strijdt voor een toekomst zonder diabetes type 1. Daarom ondersteunt stichting DON fundamenteel diabetes-onderzoek gericht op genezing.

Visie

Genezing, dat is het doel van stichting DON. De termijn: zo snel mogelijk, zonder te concretiseren. Is het niet voor deze generatie dan toch zeker voor de volgende.

Doelstellingen

Het doel van stichting DON is diabetes type 1 genezen. Om de genezing te bewerkstelligen heeft stichting DON verschillende subdoelstellingen geformuleerd.

- 1 Bekendheid geven aan de boodschap van DON door een duidelijke positionering en een sterke propositie.
- 2 Vergroten van de awareness met betrekking tot de gevolgen van diabetes type 1.
- 3 Inzamelen van fondsen voor de financiering van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Strategie

Stichting DON is in staat om de doelstellingen te realiseren door:

- 1 Het onderscheidende vermogen door de volledige focus op genezing van diabetes type 1;
- 2 Het vinden en werven van major donors;
- 3 Het organiseren van kwalitatief hoogwaardige fondsenwervende evenementen;
- 4 Het aanhaken bij bestaande evenementen van derden;
- 5 De inzet van media middels free publicity en onze social media kanalen.

“**Annemart:** Toen wij hoorden dat er een stichting was die geld inzamelt om fundamenteel onderzoek te steunen, onderzoek dat geheel gericht is op genezing van diabetes type 1, hebben wij ons meteen aangemeld als partner.

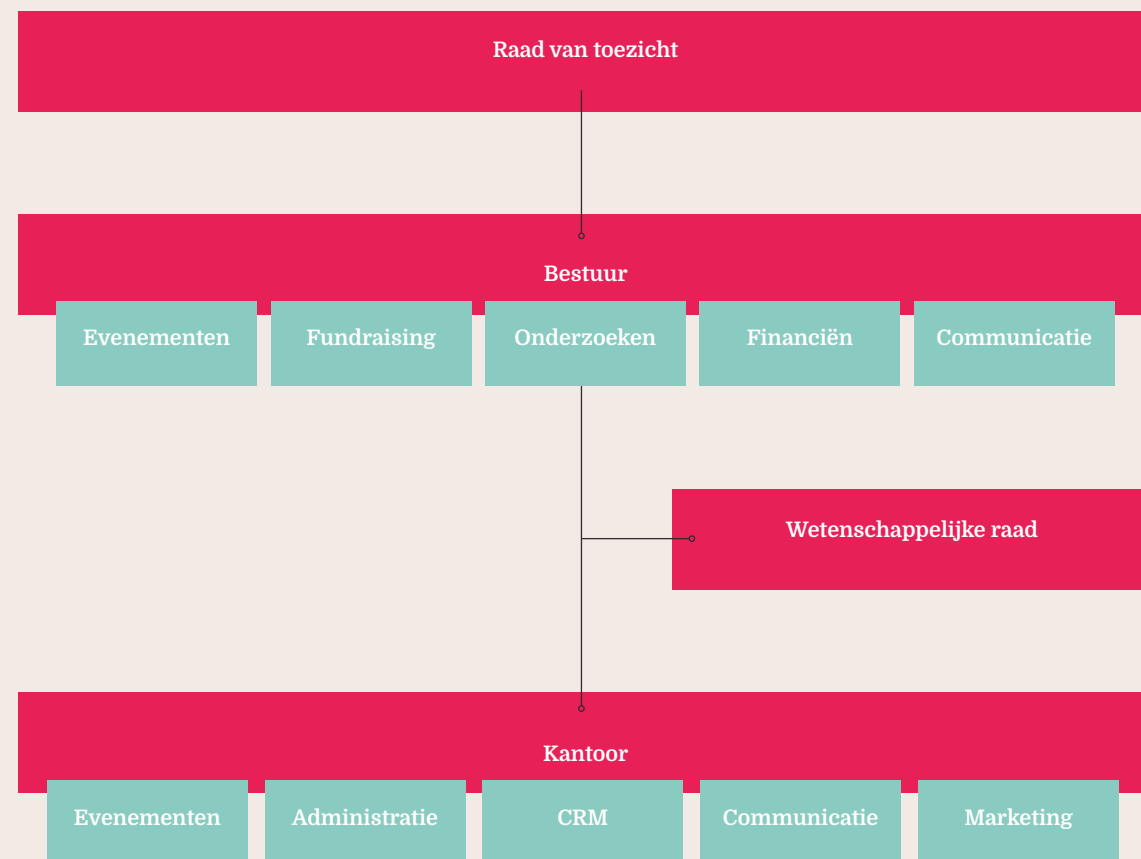
Organisatiestructuur

Stichting Diabetes Onderzoek Nederland is een organisatie met een toezichhoudend, besturend en uitvoerend orgaan. Het kantoor van de stichting is gevestigd aan Koningin Wilhelminaplein 12 in Amsterdam.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de beleidsbepaling en heeft een adviserende rol naar het uitvoerend orgaan. De leden van het bestuur zijn verantwoordelijk voor het werven van potentiële donateurs. Het bestuur van DON wordt getoetst door de raad van toezicht.

Het is de rol van de raad van toezicht om het bestuur terzijde te staan bij het vaststellen van het beleid, de strategie en om toe te zien op een verantwoorde opzet en aansturing van de stichting. Ter goedkeuring wordt het jaarplan, het jaarbericht, de begroting en de jaarrekening aan de raad van toezicht voorgelegd.

Het kantoor is onder leiding van de directeur verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van de strategische planning, fondsenwerving en verzorgt de dagelijkse uitvoering van projecten en evenementen. Daarbij houdt kantoor nauw contact met de donateurs van DON.

“Alexander: Wat nou als er een instantie is die het lef heeft om als streven te hebben, het genezen van deze vervelende ziekte? Dat is wat ik bij DON heb gevonden. Ik houd wel van mensen die een pittige uitdaging aangaan!

Raad van toezicht

De taak van de raad van toezicht is het bestuur terzijde staan bij het vaststellen van het beleid en de strategie en het toezien op een verantwoorde opzet en aansturing van de stichting. Ter goedkeuring wordt het jaarplan, de begroting, het jaarbericht en de jaarrekening aan de raad van toezicht voorgelegd.

De raad van toezicht en het bestuur komen gemiddeld twee keer per jaar samen. De leden van de raad van toezicht zijn onbezoldigd. In de statuten van stichting DON staan de taken van de raad van toezicht vastgelegd.

Leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen worden herbenoemd voor een periode van vier jaar.

In 2021 heeft voorzitter mr. M.P. Schröder afscheid genomen en het stokje overgedragen aan bestuurslid mr. P.W. Akkerman. H.M.M. Dura – van Oord is per 1 januari 2021 ook afgetreden.

Naam	Benoemd	Termijn	Einde termijn
Mr. P.W. Akkerman	2021	1	2024
H.A.A. de Haan	2014	2	2021
drs. M.J.M. Verhagen	2016	2	2023
mr. B.P. Bolkenstein	2019	1	2022

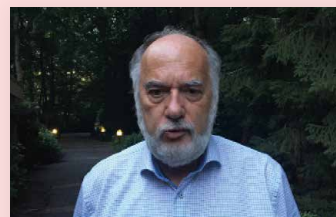
mr. P.W. (Pieter) Akkerman
Voorzitter

Pieter Akkerman heeft zich sinds de oprichting van DON in 2006 ingezet voor verschillende functies binnen het bestuur. In 2019 werd hij secretaris van het bestuur. Pieter is Co Head bij Schrodgers Capital Netherlands.

drs. M.J.M. (Maxime) Verhagen

Maxime Verhagen was als politicus voor het CDA onder andere Minister van Buitenlandse Zaken, Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en vicepremier. Momenteel is hij voorzitter van Bouwend Nederland, de werkgeversorganisatie voor bouwbedrijven in Nederland.

mr. B.P. (Bert) Bolkenstein

Bert Bolkenstein is jurist en in het dagelijks leven ondernemer. Zijn ruime kennis en ervaring met en in het bedrijfsleven zet hij graag in om anderen op weg te helpen, met oog voor zowel de commerciële als een maatschappelijk betrokken kant van het ondernemen. Zijn betrokkenheid bij stichting DON ontstond toen bij zijn oudste dochter diabetes type 1 werd ontdekt.

H.A.A. (Arnold) de Haan

Arnold de Haan is al 25 jaar actief als ondernemer in de markt van tankstations in Nederland. Door een zoon met diabetes type 1 is hij emotioneel betrokken bij diabetes.

Bestuur

Het bestuur bestaat uit zes leden met verschillende expertises en is nauw betrokken bij het doel van DON. Samen met de raad van toezicht is het bestuur verantwoordelijk voor de beleids- en strategiebepaling. Het bestuur vergadert vijf keer per jaar. De leden van het bestuur zijn onbezoldigd.

Peter Frans Pauwels
Voorzitter

Peter Frans Pauwels richtte samen met Pieter Geelen, Harold Goddijn en Corinne Vigreux TomTom op. Hij focust zich bij TomTom op de creatie van nieuwe innovatieve producten. De dochter van Peter Frans heeft diabetes type 1.

Lucas Brentjens

Lucas Brentjens trad eind 2011 toe tot het bestuur en is als penningmeester verantwoordelijk voor het financiële beleid en de administratie. Hij is ondernemer met een achtergrond in IT en administratie. Lucas heeft een zoon met diabetes type 1.

Uneke Dekkers

Uneke Dekkers is sinds 2019 lid van het bestuur en verantwoordelijk voor onderzoek. Uneke is Managing Director van CFF Communications en treedt op als communicatieadviseur voor Nederlandse en internationale ondernemingen. Uneke is moeder van drie zoons, waarvan twee diabetes type 1 hebben evenals haar broer en moeder.

Jaap Boender

Jaap Boender is sinds eind 2011 lid van het bestuur van stichting DON met communicatie als portefeuille. Jaap is ook in zijn zakelijk leven actief in reclame en marketing.

Noëlle Viguurs - van Gelder

Noëlle is in juni 2015 tot het bestuur getreden. Noëlle is mede-eigenaar van Van Gelder Jewellery, een specialist in traditionele juwelen uit India. Naast persoonlijke drijfveren draagt India twijfelachtige eer van 'Diabetes Capital of the World'. Mede hierom voelt Noëlle de noodzaak een bijdrage te leveren.

Karin van Leeuwen

Karin trad in juli 2015 toe tot het bestuur. Karin heeft een journalistieke achtergrond. Ze heeft veel ervaring in de reclamewereld en zet zich actief in voor filantropische instellingen.

Wetenschappelijke raad

De wetenschappelijke raad beoordeelt onderzoeksvorstellen en brengt advies uit aan het bestuur. Tevens helpt de wetenschappelijke raad bij het beoordelen van de voortgang van onderzoeken die financieel gesteund worden door DON. De leden van de wetenschappelijke raad zijn onbezoldigd. De raad bestond in 2021 uit zes prominenten uit de medische en medisch wetenschappelijke wereld.

dr. K.P. (Paul) Bouter
voorzitter

Paul Bouter is als internist-endocrinoloog verbonden aan het Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch. Tevens is hij directeur van Stichting Vrienden van het Hubrecht Instituut.

prof. dr. R.O.B. (Rijk) Gans

Reinold (Rijk) Gans is professor Interne Geneeskunde en Chairman of Medicine aan het Universitair Medisch Centrum Groningen.

prof. dr. E.J.P. (Eelco) de Koning

Eelco de Koning is verbonden aan het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC), waar hij in 2011 werd benoemd tot bijzonder hoogleraar Diabetologie.

drs. N.C. (Nienke) Miltenburg

Nienke Miltenburg is werkzaam als neuroloog, somnoloog en medisch bioloog in Zaans Medisch Centrum en het OLVG. Toen haar zoon twee jaar was, werd bij hem diabetes type 1 geconstateerd.

drs. M.E. (Mark) Seubert

Mark Seubert, internist-intensivist, is Medisch Manager ICU in het Langeland Ziekenhuis te Zoetermeer. Vanuit Intensivistnodig B.V. is hij werkzaam in diverse ziekenhuizen in Nederland.

prof. dr. H.J.G. (Henk) Biló

Henk Biló is internist bij de Isala klinieken en Hoogleraar Inwendige geneeskunde bij Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) met als leeropdracht: transmurale zorg, in het bijzonder diabeteszorg. Hij is lid van de Royal College of Physicians of London.

“**Annemieke:** Hoe fijn zou het zijn als onze dochter die nu 10 jaar is, straks in haar pubertijd of als jongvolwassene kan zeggen “ik had ooit diabetes type 1”.

Kantoor

In 2021 hebben vijf medewerkers zich ingezet voor DON. Voor grote evenementen zoals de DON Masters kan DON rekenen op de hulp van een grote groep vrijwilligers, zij zetten zich belangeloos in.

Floor Dijkgraaf
Directeur

Floor is in 2011 in dienst getreden als event manager. In 2015 is zij benoemd tot directeur. In die functie is ze verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken, strategische planning en de uitvoering van projecten en evenementen.

Suzanne van Velzen

Suzanne is in augustus 2016 als projectmanager komen werken bij DON. Sinds 2017 is zij ook financieel manager en tevens verantwoordelijk voor de backoffice. Daarnaast onderhoudt zij het contact met onze donateurs.

Sam Mebius

Sam is in april 2021 bij DON komen werken als community manager. Hij werkt vijf dagen per week aan de marketingdoelen en focust daarbij op alle social media uitingen.

Fleur la Rose

Fleur is in september 2020 in dienst getreden als office manager. Daarnaast biedt zij ondersteuning op het gebied van evenementen en in het contact met de donateurs.

Robbin Langendoen

Robbin ondersteunt 8 uur per week het gehele kantoor. Rondom evenementen is zij meer uren per week beschikbaar.

Communicatie & PR

Communicatie en PR worden ingezet om onze boodschap te communiceren naar emotioneel betrokkenen, major donors en potentiële major donors. We willen potentiële nieuwe donateurs inspireren met ons verhaal. DON probeert daarom zoveel mogelijk awareness te creëren voor diabetes type 1, de gevolgen ervan en de rol van DON in de zoektocht naar genezing van diabetes type 1. Door awareness te genereren via communicatie en PR, hoopt DON de betrokkenheid te vergroten, om uiteindelijk actie te ontlokken in de vorm van aanmeldingen voor meerjarig donateurschap.

In de externe communicatie ligt de focus op het belang van investering in het beste onderzoek naar de genezing van diabetes type 1. Daarom benadrukt stichting DON de urgentie om te doneren. Via de website, nieuwsbrieven, communicatie op events, persoonlijke brieven aan donateurs en sociale media informeren we (potentiële) major donors over alle ontwikkelingen. Hiermee vergroten we de betrokkenheid. Onze campagnes werken vervolgens activerend en roepen de ontvanger op om zelf donateur te worden en/of onze boodschap te delen en DON zo te helpen nieuwe donateurs te vinden. Ook motiveren we het hele jaar door onze volgers om zelf een fundraising actie te starten en hierover te communiceren.

Rondom memorabele momenten, zoals de campagne, events en belangrijke mijlpalen proberen we free publicity te genereren, zodat DON ook op regionaal of nationaal niveau in de media zichtbaarheid geniet. Ambassadeurs bieden hierbij vaak een helpende hand.

“**Alexander:** Waar de meesten het als een struggle ervaren hun energie te voelen, is het voor mij soms een gevecht van twaalf rondes met een ervaren bokser in de ring.

“**Astrid en Bas:** Wij geloven dat er een oplossing klaarligt, waarmee Bas een onbezorgd leven kan leiden.

1.

Boodschap DON

We just care for cure. Ruim 120.000 mensen in Nederland en hun omgeving worden dag in, dag uit geconfronteerd met de enorme impact van diabetes type 1 op hun leven. Hun perspectief op dit moment? Geen enkele kans op genezing. Toch gaat er gek genoeg nog altijd, veel meer geld naar care dan naar cure. En daar maakten wij ons zorgen om. Daarom zijn wij 15 jaar geleden DON begonnen. DON gaat maar voor één ding: volledige genezing van diabetes type 1. Daarom investeren wij elke cent in fundamenteel en klinisch onderzoek.

2.

Campagne 'Word Partner'

Een maand lang, tot Wereld Diabetes Dag, voerden we onze activatiecampagne 'Word Partner'. We riepen alle betrokkenen van DON op zelf donateur te worden en mee te werken aan het verspreiden van de boodschap en het activeren van hun eigen netwerk om meer meerjarig donateurs te vinden. De campagnevideo werd via alle online kanalen gedeeld, de campagnepagina ging live, de social strategie werd uitgerold en we trokken de campagne door in een serie nieuwsbrieven.

3.

Social media

In 2021 hebben we onze social media strategie gevolgd en voortgebouwd aan onze social community. Door onze zichtbaarheid online te vergroten, hopen we op het pad te komen van potentiële nieuwe donateurs, ze meer betrokken te maken door hen te informeren, en ze de weg te wijzen naar meerjarig donateurschap. Op Instagram zien we de grootse groei in het aantal volgers tussen 1 januari en 31 december 2021.

- 1200 naar 4600 volgers
- 4319 naar 4918 volgers
- 543 naar 917 volgers

DON in de media

2021

2021 laat zien dat emotioneel betrokken mensen bergen kunnen verzetten en awareness kunnen creëren in regionale en nationale media.

21 januari

Ambassadeur Ronald de Boer strijdt tegen Wesley Sneijder en Giovanni van Bronckhorst in SBS6 spelshow Marble Mania om de winst voor het goede doel. Hij wint 25.000 euro voor DON. In de aflevering, waar bijna een miljoen mensen naar kijken, vertelt hij over DON.

[Bekijk de aflevering van Marble Mania](#)

30 maart

Oprichter van DON, Maarten de Gruyter, verschijnt regelmatig in Nederlandse media. Dit keer vertelde hij Telegraaf (en online op planetmedia.nl) in een interview over zijn leven met diabetes type 1.

[Lees het interview in de Telegraaf](#)

[Lees het interview op planetmedia.nl](#)

23 april

Maarten de Gruyter ontvangt de titel van Officier in de orde van Oranje Nassau voor zijn strijd tegen diabetes type 1. Dit memorabele moment wordt door Telegraaf en Brabants Dagblad vastgelegd.

[Lees het artikel in de Telegraaf](#)

[Lees het artikel in het Brabants Dagblad](#)

2 september

Voor het tweede jaar op rij organiseert Ter Haar Makelaars een golftoernooi ten bate van stichting DON. DON is aanwezig op golfbaan The International en verkoopt golfballen voor de neary competitie en spreekt over het werk van DON en de onderzoekers.

9 september

Ook het golftoernooi van Audemars Piguet staat in het teken van DON. Op de golfbaan van The Duke Club verkoopt DON golfballen in de neary competitie en spreken we over het belang events en donaties voor diabetes type 1 patiënten.

27 september

DON Masters, het jaarlijkse golftoernooi van DON, vindt plaats. Er wordt een recordbedrag opgehaald met de verkoop van de flights en in de veiling. DON spreekt de donateurs en deelt achteraf de aftermovie van dit geslaagde event.

[Bekijk de DON Masters aftermovie](#)

14 oktober

Kick off van de activatiecampagne 'Word Partner'. Communicatiemiddelen die worden ingezet zijn de campagnepagina, de campagnevideo, een toolkit om je posts mee te personaliseren en we draaien een social campagne en versturen een nieuwbrievenserie. Een powersessie op video vertelt iedereen hoe je kan helpen.

[Bekijk de campagnevideo](#)

[Bekijk de eerste social post](#)

[Bekijk de online campagnepagina](#)

13 november

Directeur Floor Dijkgraaf vertelt in een online nieuwsitem van Linda Magazine over hoe door de nieuwe corona maatregelen het lustrumgala gecancelld moest worden.

[Lees het nieuwsitem op Linda.nl](#)

16 november

Floor Dijkgraaf benoemd tot Woman of the Week van Harper's Bazaar. In het interview vertelt Floor over het lustrumgala en hoe dat last minute van live event naar livestream moest worden omgezet.

[Lees het interview met Harper's Bazaar](#)

18 november

Klaas van Kruistum zit als kersverse ambassadeur aan tafel bij Half8live, het praatprogramma van Johnny de Mol. Zo'n 250.000 kijkers horen het verhaal van zijn dochter Madelief en waarom hij zich inzet voor DON.

[Bekijk de aflevering van Half8live](#)

19 december

Roda JC kondigt in regionale krant De Limburger aan komend kwartaal in een wedstrijdshirt te spelen, met het DON logo op de achterkant. Zo vragen zij tijdens hun wedstrijden aandacht voor DON.

[Lees het artikel in De Limburger](#)

DON financiert nieuw internationaal onderzoek vanaf 2022

De afgelopen jaren is er grote vooruitgang geboekt in het behandelen van diabetes type 1 met gekweekte insulineproducerende cellen. Maar voordat deze methode kan worden aangewend om patiënten te genezen, zijn er nog enkele obstakels te overwinnen. Het onderzoeksteam van prof. dr. De Koning gaat de uitdaging aan, in een internationale samenwerking met een team in Vancouver!

Mensen met diabetes type 1 hebben een tekort aan insuline, omdat de cellen die dit hormoon produceren niet meer functioneren. Insuline is belangrijk, want het verlaagt de hoeveelheid glucose (suiker) in het bloed. Mensen met diabetes type 1 moeten daarom hun bloedglucose in balans houden door zichzelf elke dag insuline toe te dienen. Maar daarmee bestrijden ze alleen de symptomen van hun ziekte, en niet de oorzaak. Bovendien krijgen sommigen op de lange termijn alsnog te maken met vervelende complicaties, zoals schade aan de nieren en ogen.

Zelf insuline aanmaken

Een meer structurele oplossing is om mensen met diabetes type 1 nieuwe insulineproducerende cellen te geven. Deze komen uit gedoneerd weefsel en worden aangebracht in hun lichaam. Zo maken ze zelf weer op natuurlijke wijze insu-

line aan, waardoor ze in het beste geval helemaal geen last meer hebben van hun diabetes. Het onderzoeksteam van prof. dr. De Koning aan het LUMC heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met deze methode: "We weten dat het werkt", vertelt hij, "en toch kunnen we op dit moment maar heel weinig mensen op deze manier behandelen. Er is in Nederland namelijk een groot tekort aan donoren, en daardoor aan gedoneerde cellen. Daarom ontwikkelen we nu behandelingen waarbij we uit stamcellen grote hoeveelheden insulineproducerende cellen kweken, zodat we daarmee veel meer mensen van hun diabetes kunnen afhelpen."

Twee obstakels

Prof. dr. De Koning en zijn team kunnen uit stamcellen al functionerende bètacellen kweken, die ook nog eens op een veilige manier getransplanteerd kunnen worden. Maar voordat deze

methode op grote schaal kan worden toegepast, moeten de onderzoekers eerst twee belangrijke obstakels overwinnen. "Ten eerste moeten we, naast de insulineproducerende cellen, ook cellen kweken die glucagon produceren", vertelt de onderzoeksleider. "Die 'glucagon-cellen' bevinden zich normaal gesproken op dezelfde plek in het lichaam als de insulineproducerende cellen. Insuline verlaagt de hoeveelheid glucose in het bloed, terwijl de glucagon de hoeveelheid glucose juist verhoogt, afhankelijk van wat het lichaam op dat moment nodig heeft. Zo behoudt iemand die geen diabetes heeft altijd stabiele glucosewaarden. Dat willen we ook voor mensen met type 1-diabetes. Maar wat is precies de juiste verhouding tussen die beide celtypes? Daar proberen we nu achter te komen."

Cellen, zelf gemaakt

Het tweede obstakel heeft te maken met de afweerreacties die vaak ontstaan na de transplantatie van weefsel. Prof. dr. De Koning: "We willen er zeker van zijn dat de cellen, als we ze transplanteren, niet worden afgestoten door het lichaam van de patiënt. Dat lukt het best, denken we, als we voor het kweken lichaamseigen stamcellen gebruiken. We nemen daarbij een kleine hoeveelheid huidcellen van de patiënt, veranderen die in stamcellen, laten ze vermenvuldigen en maken er daarna insulineproducerende bètacellen van. Vervolgens kunnen we die cellen terugplaatsen in het lichaam. Als er vervolgens geen afweerreactie optreedt, en we ervoor kunnen zorgen dat deze cellen langdurig blijven functioneren, dan betekent dat dat mensen geen diabetes type 1 meer hebben. En dat is natuurlijk fantastisch! Maar dat moeten we eerst met onderzoek bevestigen."

Internationale samenwerking

Het team aan het LUMC werkt voor een gedeelte van het onderzoek samen met het team van prof. dr. Tim Kieffer, verbonden aan de universiteit van British Columbia in Vancouver, Canada. Gezamenlijk onderzoeken zij de perfecte verhouding tussen insuline- en glucagonproducerende cellen voor transplantaties. Prof. dr. De Koning: "We zijn enorm blij met deze samenwerking, want prof. dr. Kieffer is een van de grondleggers van het maken van insulineproducerende cellen uit stamcellen. Bovendien vindt hij het net als wij belangrijk om deze therapieën zo snel mogelijk naar de patiënt te brengen."

Gaan voor genezing

Ook prof. dr. Kieffer kijkt uit naar de samenwerking met het team in Leiden. Onder andere omdat de resultaten volgens hem veel kunnen betekenen in de zoektocht naar een geneesmiddel. "Diabetes type 1 is een slopende ziekte", vertelt hij, "die veel van patiënten vraagt. Het is met name lastig om altijd de juiste dosering insuline te gebruiken. Ons doel is om patiënten dit werk uit handen te nemen. Met de behandeling met stamcellen willen we ervoor zorgen dat hun lichaam zelf weer insuline aanmaakt, afgestemd op de hoeveelheid glucose in het eten. Dan hoeven ze niet meer op hun bloedglucose te letten en insuline te spuiten. In feite kunnen we de ziekte dan dus genezen!"

Gas geven en remmen

De verhouding tussen cellen die insuline en glucagon produceren, is wat prof. dr. Kieffer betreft essentieel om diabetes type 1 te kunnen genezen. "Voor het in balans houden van de glucosespiegel geldt hetzelfde als voor autorijden: je wilt zowel gas kunnen geven, met glucagon, als kunnen remmen, met insuline. Zo gaat dat in het lichaam. Uiteindelijk gaat het erom dat we de natuur op dit vlak zo goed mogelijk nadoen. Met dit onderzoeksproject willen we precies de juiste combinatie van cellen vinden. Ik ben benieuwd wat het ons de komende jaren gaat brengen!"

DON steunt onderzoek

DON ondersteunt wereldwijd toponderzoek gericht op de genezing van diabetes type 1:

- **Regeneratie:** insulineproducerende cellen herstellen
- **Creatie:** nieuwe insulineproducerende cellen maken
- **Immunologie en preventie:** stoppen en voorkomen van de auto-immuunreacties

In de meeste gevallen ondersteunt DON onderzoeksprojecten voor minimaal vijf jaar. Daarna kunnen onderzoeksgroepen opnieuw een aanvraag indienen, waarmee besloten wordt of de steun voor een nieuwe periode wordt toegekend.

Prof. dr. Eelco de Koning Bètacellen uit stamcellen

Locatie: LUMC **Investering DON:** € 1.000.000 **Looptijd:** 2021 - 2025

Mensen met diabetes 1 hebben een tekort aan functionerende bètacellen, de cellen die normaal gesproken insuline produceren. Onderzoekers aan het LUMC richten zich daarom op het ontwikkelen van methodes om deze bètacellen te vervangen middels een transplantatie. Onder leiding van prof. dr. De Koning zijn hierin de afgelopen jaren grote stappen gezet.

“Inmiddels zijn we zover dat we uit stamcellen nieuwe bètacellen kunnen maken”, vertelt prof. dr. De Koning. “Tot op heden halen artsen bètacellen uit alvleesklieren van overleden orgaan-donoren, maar van die organen zijn er te weinig om op regelmatige basis patiënten te kunnen behandelen. Door de bètacellen uit stamcellen op te kweken - een proces dat ongeveer dertig dagen duurt - hopen we in de toekomst over een oneindige bron te beschikken. Dan kunnen we op veel grotere schaal transplantaties uitvoeren.”

Hoewel de resultaten hoopvol stemmen, is er nog veel werk te verzetten. Zo is het belangrijk dat aan alle medische veiligheidseisen wordt voldaan, voordat het team de celtransplantatie kan testen bij een kleine groep proefpersonen. “Ons doel is pas behaald als we de behandeling zonder heftige bijwerkingen kunnen toepassen”,

vertelt prof. dr. De Koning. “Daar zijn we nog niet, maar we zijn goed op weg. We zijn dankbaar dat we dit onderzoek al jaren kunnen voortzetten, mede dankzij de trouwe steun van donateurs.”

Dr. Aart van Apeldoorn Een levend insulineproducerend implantaat

Locatie: MERLN Institute **Investering DON:** € 310.000

Looptijd: 2020 - 2023

Geen plastic, maar levende cellen. Die stap hoopt dr. Van Apeldoorn met zijn nieuwe onderzoeksproject te zetten. De afgelopen jaren ontwikkelde hij een polymeren zakje waarmee insulineproducerende bètacellen, beschermd tegen het immuunsysteem, in het lichaam van mensen met diabetes type 1 kunnen worden geplaatst.

“Jij en ik zijn echter niet van plastic gemaakt, en bètacellen zijn extreem gevoelig voor hun omgeving”, vertelt dr. Van Apeldoorn. “Van daar dat een synthetisch polymeer, hoewel het gemakkelijk te transplanteren is, niet optimaal is voor een insulineproducerend implantaat. Doorgaans wekt het in het lichaam ontstekingsreacties op, waardoor de cellen in het omhulsel minder goed gaan functioneren. Daarom werken mijn team en ik aan een nieuwe generatie implantaten die geheel uit levende cellen bestaan.”

Een jaar lang werkte de onderzoeksgroep hard aan het ontwikkelen van nieuwe technieken. Onder andere om verschillende celtypes in laagjes op elkaar kunnen stapelen, en zo een implantaat te vormen. “Dat bleek een hele

uitdaging. Zeker omdat het implantaat stevig genoeg moet zijn om in het lichaam te kunnen worden geplaatst. Gelukkig is het team hier uiteindelijk in geslaagd”, aldus de onderzoeker.

In de huidige fase van het onderzoek experimenteert dr. Van Apeldoorn met verschillende combinaties van cellen. Het levende implantaat dient namelijk niet alleen bètacellen te bevatten, maar ook cellen met een ondersteunende functie. Denk bijvoorbeeld aan bloedvatcellen die ervoor zorgen dat de bètacellen voldoende bloed en zuurstof krijgen toegediend om insuline te kunnen produceren.

“In dit stadium leren we veel over de omstandigheden die bètacellen nodig hebben om optimaal te functioneren in een implantaat” vertelt dr. Van Apeldoorn. “Als het ons uiteindelijk toch niet lukt om een levend implantaat te bouwen - waar we niet vanuit gaan, maar het kan gebeuren - dan hebben we alsnog bruikbare kennis opgedaan. Daarmee zouden we de huidige generatie synthetische implantaten sterk kunnen verbeteren. We zetten dus hoe dan ook stappen in de goede richting.”

Prof. dr. Max Nieuwdorp

Fecustransplantatie

Locatie: Amsterdam UMC Investering DON: € 500.000

Looptijd: 2020 - 2024

Wat als we het immuunsysteem van mensen met beginnende diabetes type 1 kunnen beïnvloeden, zodat het de insulineproducerende bètacellen met rust laat? Prof. dr. Nieuwdorp en zijn team hopen dit te bereiken met behulp van fecustransplantaties. In andere woorden: het aanbrengen van poep in de dunne darm van de patiënt.

In de dunne darm leert ons immuunsysteem, met behulp van de bacteriën in onze ontlasting, wat het wel en niet moet aanvallen. Bij mensen met diabetes type 1 lijkt daarbij echter iets mis te gaan. "Immuuncellen krijgen de verkeerde signalen en vallen daardoor de insulineproducerende bètacellen in de alvleesklier aan", legt de onderzoeker uit. Het idee achter de poeptransplantatie: vervang de bacteriën in de darm, en het immuunsysteem leert vanzelf dat het de bètacellen met rust moet laten. De resultaten van eerder onderzoek stemmen prof. dr. Nieuwdorp hoopvol: "Bij de helft van de proefpersonen nam de aanval van immuuncellen op de bètacellen af", vertelt hij. "Dat is natuurlijk geweldig nieuws!"

Inmiddels is het eerste DON-onderzoek vrijwel afgerond en is prof. dr. Nieuwdorp begonnen aan de vervolgstap: de zoektocht naar wat hij de 'ideale donor' noemt. Met behulp van een nieuwe groep proefpersonen onderzoekt hij of patiënten meer baat hebben bij een transplantatie van de feces van een gezonde donor, of van iemand die al jarenlang diabetes type 1 heeft maar wiens lichaam nog relatief veel eigen insuline aanmaakt. De komende jaren moeten uitwijzen welk van de transplantaties de immunreactie het sterkst doet afnemen en een groter positief effect heeft op de productie van insuline.

De resultaten van dit onderzoek kunnen zowel in de diagnose als de behandeling van grote waarde zijn. "Mijn hoop is dat we op een dag, aan de hand van een simpel onderzoek naar iemands ontlasting, kunnen voorspellen of diegene risico loopt diabetes type 1 te ontwikkelen. Vervolgens kunnen we met een fecustransplantatie de insulineproductie in de alvleesklier zoveel mogelijk behouden. Dat zou een droom zijn die uitkomt!"

Dr. Françoise Carlotti

Identiteitsverandering van bètacellen

Locatie: LUMC Investering DON: € 500.000

Looptijd: 2019 - 2023

In het lichaam van mensen met diabetes type 1 worden de insulineproducerende bètacellen aangevallen door het eigen immuunsysteem. Recent onderzoek van dr. Carlotti en haar team heeft echter uitgewezen dat deze cellen onder bepaalde stressvolle omstandigheden van identiteit veranderen, waardoor ze mogelijk ontkomen aan de aanval van het immuunsysteem. Helaas produceren ze daardoor ook geen insuline meer.

Kunnen we dit proces omdraaien zodat de cellen weer insuline produceren voor het lichaam? Om die vraag te beantwoorden, is het team van dr. Carlotti samen met een team in Parijs een vervolgonderzoek begonnen. Daarin willen ze de gedaanteverwisseling van de bètacellen beter leren begrijpen, zodat ze op termijn nieuwe behandelingen kunnen ontwikkelen.

Met tevredenheid kijkt de onderzoeksleider terug op de eerste fase van het nieuwe project: "We hebben veel voortgang geboekt, ondanks

enig oponthoud door de coronapandemie. We hebben alle nodige voorbereidingen getroffen en daarmee een sterke basis gelegd voor het onderzoek. Zo hebben we in verschillende modellen bètacellen in een nagebouwde omgeving geplaatst. Daarmee kunnen we de komende jaren nauwgezet bestuderen hoe de cellen op verschillende omstandigheden reageren."

Nu de voorbereidingen zijn getroffen, gaat het team van dr. Carlotti een spannende periode tegemoet. "We verwachten dat het onderzoek ons mooie inzichten gaat opleveren, die ons dichterbij ons uiteindelijke doel zullen brengen. Hoe beter we de onderliggende processen van de celverandering begrijpen, hoe sneller we kunnen toewerken naar manieren om daarop in te spelen. Zo komen we een stap dichterbij de genezing van diabetes type 1."

Prof dr. Jaap Jan Zwaginga en dr. Tanja Nikolic Dendritische cellen

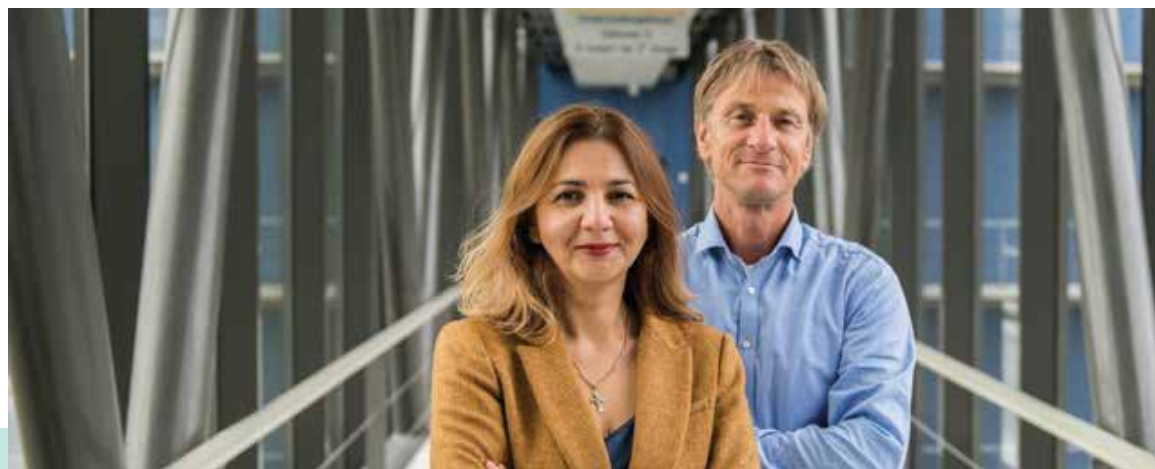
Locatie: LUMC Investering DON: € 500.000 Looptijd: 2019 - 2023

In het lichaam van mensen met diabetes type 1 worden bètacellen (de cellen die insuline produceren) uitgeschakeld door het eigen immuunsysteem. Prof. dr. Jaap Jan Zwaginga en dr. Tanja Nikolic onderzoeken hoe ze deze auto-immunreactie kunnen tegengaan. De sleutel in dit vraagstuk is de dendritische cel: het celtype dat afweercellen instrueert over wat het moet aanvallen. Met behulp van vitamine D kunnen de onderzoekers de dendritische cellen zodanig beïnvloeden dat ze het immuunsysteem heropvoeden en de bètacellen niet langer als vijandig aanwijzen.

In een eerdere fase van het onderzoek zijn de dendritische cellen toegediend aan proefpersonen die al langere tijd aan diabetes type 1 leden, en daardoor nog over zeer weinig functionerende bètacellen beschikten. Prof dr. Zwaginga: "In de eerste plaats is het al fantastisch dat mensen bij wie de kans op verbetering zeer klein is, zich aanbieden als proefpersoon, in de hoop jongere lotgenoten te kunnen helpen. En wat bleek? Zelfs bij deze groep patiënten zagen we in meer dan de helft van de gevallen dat het immuunsysteem toleranter werd!"

Hoewel de resultaten veelbelovend zijn, heeft het onderzoek vertraging opgelopen. Dat heeft alles te maken gehad met corona: de niet aan corona gerelateerde studies werden uitgesteld. Gelukkig wisten de onderzoekers de tijd nuttig te besteden. "We werden min of meer gedwongen om maandenlang in de data van de eerste proefronde te duiken", vertelt dr. Nikolic. "Daardoor hebben we veel geleerd over de wisselwerking tussen het immuunsysteem en de aangepaste dendritische cellen. We denken nu zelfs aan de hand van bloedonderzoek te kunnen voorspellen bij welke patiënten onze behandeling het grootste effect oplevert."

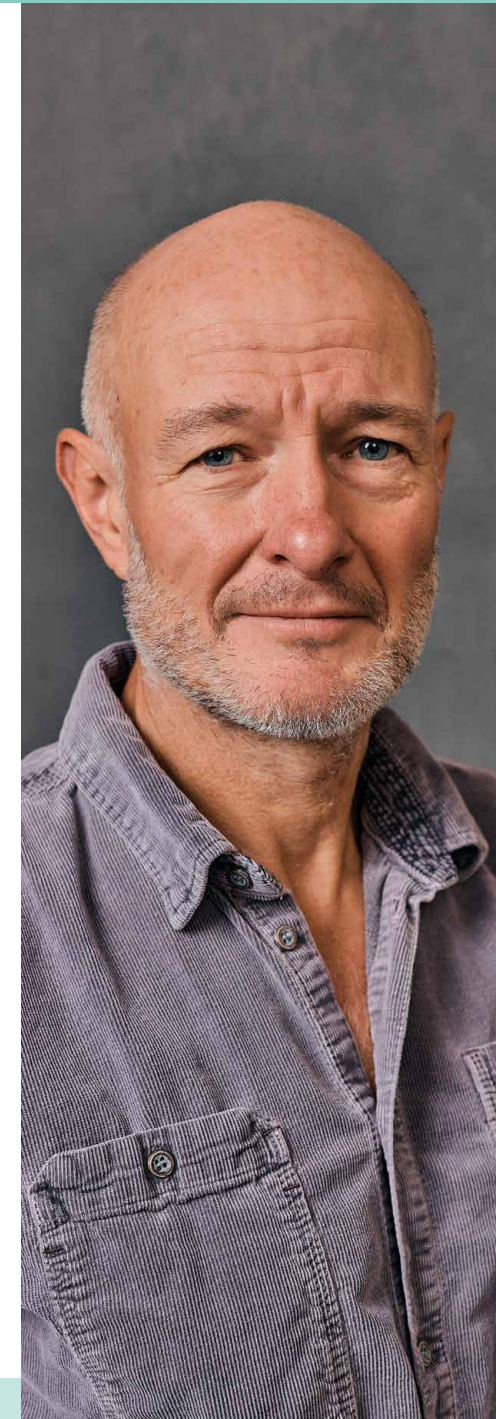
Nu interactie met proefpersonen weer tot de mogelijkheden behoort, bereiden de onderzoekers zich voor op een studie met patiënten die nog maar kort diabetes type 1 hebben. Prof dr. Zwaginga: "Gezien onze eerdere resultaten denken we te kunnen voorkomen dat deze proefpersonen insulineproducerende cellen verliezen. Hopelijk blijkt dat zo te zijn en kunnen we, in de nabije toekomst, een deel van de patiënten genezen voordat de ziekte tot een te groot verlies van bètacellen leidt."

Prof. dr. Harry Heimberg Omgevingsfactoren van bètacellen

Locatie: Vrije Universiteit van Brussel Investering DON: € 475.000

Looptijd: 2018 - 2021

Prof. dr. Heimberg onderzoekt de invloed van verschillende omgevingsfactoren op de groei van bètacellen. Dat zijn cellen die insuline produceren en die zich in de zogenaamde eilandjes van Langerhans in de alvleesklier bevinden. Met het onderzoek hoopt Heimberg te achterhalen hoe de groei van bètacellen in het lichaam van diabetes type 1-patiënten kan worden gestimuleerd.

Afgelopen jaar heeft prof. dr. Heimberg geavanceerde technieken ingezet om eilandjes van Langerhans te ontleden: "Met behulp van single-cell RNA sequencing kunnen we tegenwoordig de genetische expressie van iedere individuele cel analyseren. Met deze methode proberen we tot een volledig en diepgaand begrip te komen van wat zich in de eilandjes op genetisch niveau afspeelt. Niet alleen in de bètacellen, maar ook in de cellen daaromheen. Want die spelen een belangrijke ondersteunende rol."

Op dit moment heeft het team van prof. dr. Heimberg ongeveer de helft van de benodigde data in handen. De rest wordt de komende tijd verzameld. "Dit type experiment vereist enige tijdsinvestering, maar gaat uiteindelijk een enorme hoeveelheid informatie opleveren", vertelt de onderzoeker. "Onze hoop is dat we daarmee uiteindelijk klinische modellen kunnen ontwikkelen waarmee we mensen met diabetes type 1 van hun ziekte kunnen afhelfen."

Dr. Arnaud Zaldumbide

Celstress in bètacellen

Locatie: LUMC Investering DON: € 750.000 Looptijd: 2018 - 2022

Dr. Zaldumbide onderzoekt de schadelijke omstandigheden waarin bètacellen zich bevinden in het beginstadium van diabetes type 1. Het lijkt erop dat de cellen daardoor zoveel stress ondergaan dat ze massaal fouten maken in de productie van het stofje insuline. Dat zou door het immuunsysteem als reden worden gezien om de bètacellen uit de weg te ruimen.

“Het meest opvallende aan onze bevindingen”, vertelt dr. Zaldumbide, “is dat de bètacellen zelf mee lijken te werken aan hun vernietiging door het immuunsysteem. Dit is een belangrijke ontdekking, omdat het de manier waarop we naar behandelingen voor patiënten zoeken kan veranderen. We kijken niet meer alleen naar het immuunsysteem, maar ook naar de cellen zelf.”

In de volgende fase van het onderzoek verdiepen dr. Zaldumbide en zijn team zich verder in de achterliggende oorzaken van het proces. Door beter te begrijpen welke omstandigheden de stress teweegbrengen, hopen ze op termijn bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van een geneesmiddel voor diabetes type 1.

“Een mogelijke ingreep zou kunnen bestaan uit het wegnemen of verminderen van de omstandigheden die de celstress veroorzaken” vertelt dr. Zaldumbide. “Op die manier zouden er in het lichaam van patiënten meer bètacellen overblijven om insuline te produceren. Maar om dat voor elkaar te krijgen, moeten we de ziekte eerst volledig begrijpen. Dat kost tijd, maar levert uiteindelijk veel op. We zijn dan ook enorm blij met het vertrouwen dat DON ons heeft geschonken.”

Prof dr. Yuval Dor

Celveroudering

Locatie: Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem
Investering DON: € 250.000 Looptijd: 2017 - 2021

Het is bekend dat insulineproducerende cellen (bètacellen) in het beginstadium van diabetes type 1 worden uitgeschakeld door het eigen immuunsysteem. Maar wat gaat hieraan vooraf? Onderzoek van prof. dr. Dor wijst uit dat de immuunreactie waarschijnlijk te maken heeft met senescentie. In andere woorden: het vroegtijdig verouderen van de bètacellen.

“Onze bevindingen wijzen erop dat senescente cellen een stofje vrijgeven dat het immuunsysteem aanzet om de cellen af te breken”, legt de onderzoeker uit. “Dat is het slechte nieuws. Aan de andere kant lijken deze bètacellen, totdat ze worden afgebroken, juist beter te functioneren en meer insuline te produceren dan gezonde cellen. Als we de immuunreactie op de

een of andere manier kunnen tegenhouden, zou dat positieve gevolgen kunnen hebben voor het insulineniveau van patiënten met diabetes type 1.”

Prof. dr. Dor benadrukt het belang van fundamenteel onderzoek: “Zomaar op zoek gaan naar genezing is wat mij betreft een shot in the dark. De kans dat we iets vinden dat werkt, is veel groter als we de ziekte eerst begrijpen. Het is daarom belangrijk om door de aantrekkingskracht van snelle voordelen heen te zien en de fundamentele principes van de ziekte te bestuderen. Ik wil DON dan ook bedanken voor de langdurige ondersteuning die dit onderzoek mogelijk maakt”

Dr. Marten Engelse

Transplantatie op grote schaal

Locatie: LUMC Investering DON: € 400.000 Looptijd: 2017 - 2021

Dr. Engelse werkt aan manieren om de hoeveelheid bètaceltransplantaties voor patiënten met diabetes type 1 te vergroten. Bij een deel van de patiënten kan met nieuwe bètacellen de insulineproductie in het lichaam worden hersteld. Maar deze cellen moeten eerst geïsoleerd worden uit gedoneerd alveesklierweefsel – een tot nu toe langdurig en ingewikkeld handmatig proces. Bovendien kunnen

artsen, vanwege het grote tekort aan donororganen, deze behandeling maar op zeer kleine schaal toepassen.

Om de beschikbare hoeveelheid bètacellen te vergroten, heeft dr. Engelse een machine ontwikkeld waarmee gedoneerd alveesklierweefsel gemakkelijker dan voorheen kan worden omgezet in bètacellen voor transplantatie. Het afgelopen jaar is de machine, PRISM genaamd, verder geperfectioneerd. Er kan van een ware PRISM 2.0 worden gesproken: “Dankzij onze aanpassingen kan de machine nu alveesklieren van elk mogelijk formaat verwerken. Daardoor kunnen we hem inzetten bij een veel groter aantal orgaandonaties.” Ook is het gebruiksgemak van de machine het afgelopen jaar sterk verbeterd. “Door de machine aan een overzichtelijke interface te verbinden, hebben we ervoor gezorgd dat in principe iedereen, na een korte training, een transplantatie kan voorbereiden”, aldus de onderzoeker.

Ook op andere vlakken houdt dr. Engelse zich bezig met schaalvergroting. Zo werkt hij samen met collega's aan en het produceren van nieuwe bètacellen, opgekweekt uit stamcellen. Daarmee zouden artsen in de toekomst helemaal niet meer afhankelijk zijn van gedoneerd weefsel. Aangezien deze methode lijkt te werken, wordt het tijd om het vanuit het laboratorium over te hevelen naar de behandelkamer. “Het is een hele opgave om op grote schaal cellen te produceren die we voorheen alleen in een schaalpje in het laboratorium maakten. Dat vraagt om nieuwe inzichten en een nauwgezet protocol. Dankzij DON kan ik mij daar de komende tijd mee bezig houden. Hopelijk kunnen we zo snel mogelijk meer bètacellen voor mensen met diabetes type 1 realiseren.”

Dr. Aart van Apeldoorn en prof. dr. Eelco de Koning

Wetenschappelijke samenwerking

Vorm: consortium Investering DON: € 1.000.000 Looptijd: 2017 - 2021

RedMed XB is een internationaal verband waarin wetenschappers, bedrijven, overheidsinstellingen en gezondheidsfondsen als DON samenwerken om oplossingen te vinden voor chronische ziektes, waaronder diabetes type 1. Zo ook dr. van Apeldoorn (Universiteit van Maastricht) en prof. dr. De Koning (Leids Universitair Medisch Centrum).

Waar De Koning zich richt op het kweken van nieuwe bètacellen voor transplantatie, ontwikkelt van Apeldoorn een gespecialiseerd omhulsel dat de cellen beschermt tegen aanvallen van het immuunsysteem. Door deze benaderingen te combineren, ontwikkelen de onderzoekers een implantaat waarmee de productie van insuline in het lichaam kan worden hersteld.

“Dankzij het RegMed XB-verband zijn we zeer goed op de hoogte van elkaars werk en kunnen we elkaar waar nodig aanvullen”, vertelt prof. dr. De Koning “Ik merk dat we daardoor sneller vooruitgang boeken.” Ook dr. van Apeldoorn

is enthousiast. “Deze kennisdeling is wat mij betreft onmisbaar in de zoektocht naar nieuwe therapieën tegen diabetes type 1.”

Een grote stap die het consortium het afgelopen jaar heeft gezet, is het testen van de samengestelde implantaten in proefdieren. Daarmee is aangetoond dat de implantaten veilig ingebracht en weer verwijderd kunnen worden. “Een mooi resultaat”, vindt prof. dr. De Koning, “Dit betekent dat we naar klinische testen kunnen toewerken!”

Financiële resultaten

DON streeft ernaar om elk jaar een zo hoog mogelijk percentage van opgehaalde gelden te investeren in fundamenteel en klinisch onderzoek. Doordat alle organisatiekosten gedekt worden door een groep donateurs, kan elke gedoneerde euro geïnvesteerd worden in onderzoek.

Donaties en sponsoring

In 2021 kon DON weer rekenen op de steun van trouwe donateurs en sponsors. De baten uit periodieke schenkingen was in 2021 iets lager dan in 2020, en de baten uit eenmalige donaties was dit jaar een stuk hoger dan in 2020. Deze groei is met name te danken aan bijdragen vanuit het lustrumgala. Het bedrag dat in 2021 werd ontvangen kan als volgt worden verdeeld:

Donaties en sponsoring	2021	2020	Groei
Periodieke donaties	548.500	685.000	-20%
Eenmalige donaties	904.331	539.341	68%
Corporate sponsoring	-	-	0%
Totaal	1.452.831	1.224.341	19%

Alle bedragen zijn in euro's.

Evenementen en veilingen

De baten afkomstig van eigen evenementen bedroeg in 2021 193.689 euro. Deze opbrengsten betreffen de verkopen van deelnamebewijzen (tafels, flights, toegangskaarten). Eventuele opbrengst uit veilingen tijdens deze evenementen, zijn apart vermeld in de staat baten.

doel. Eventueel door stichting DON gemaakte kosten werden verrekend met deze baten. Door covid-19 zijn er helaas veel evenementen door derden afgelast en hebben we aanzienlijk minder gelden opgehaald dan begroot, namelijk 11.203 euro.

Evenementen door derden

DON is regelmatig het goede doel van landelijke of lokale evenementen georganiseerd door derden. De organisatoren van deze evenementen doneren een deel van de baten van hun evenement of van hun charity dag aan een goed

Evenementen door derden	2021
Golfoernooi Ter Haar makelaars	4.812
Kunstveiling	6.391
Totaal	11.203

Alle bedragen zijn in euro's.

2021

Lasten versus baten

Het streven van stichting DON is om ieder jaar een zo groot mogelijk bedrag, de netto baten, bijeen te brengen. Een bedrag dat direct besteed kan worden aan onderzoek gericht op de genezing van diabetes type 1 of gereserveerd kan worden voor funding van onderzoeken die de komende jaren interessant zijn om te steunen.

In 2021 werd 48% van de verkregen baten besteed aan doelstellingen. DON steunt de onderzoeken veelal voor een langere periode. Een deel van de baten wordt daarom gereserveerd voor toezeggingen die al gedaan zijn voor komende jaren.

Het percentage is relatief laag, omdat het gecancelde lustrum in november succesvoller bleek te zijn dan verwacht. Daarentegen verwacht DON in 2022 een groot aantal heraanvragen van aflopende projecten in 2021, waarvoor eind 2021 gelden zijn gereserveerd voor komend jaar.

Ieder jaar wordt er gekeken naar een zo gunstig mogelijke verhouding tussen wervingskosten en baten. DON streeft ernaar om die verhouding onder de 25% te houden. In 2021 was dit 18%.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de baten en lasten die leiden tot netto baten die uiteindelijk beschikbaar zijn voor onderzoek.

	Baten	Lasten	Ratio	Netto baten
Eigen fondsenwerving	2.317.105	413.189	18%	1.903.916
Acties door derden	11.203			11.203
Verkoop van producten of diensten	90			90
Totaal	2.328.398	413.189		1.915.209
Netto baten versus kosten beheer	1.915.209	433.446	23%	1.481.763

Alle bedragen zijn in euro's.

De netto baten, na aftrek van beheerskosten, bedroeg in 2021 1.481.763 euro. Dit is het bedrag dat direct of in de toekomst besteed kan worden aan onderzoeken die DON steunt.

Subsidies aan onderzoeken

Als belangrijk onderdeel van de strategie gaat stichting DON langdurige verbintenissen aan met onderzoeksgroepen zodat onderzoekers voldoende tijd hebben om hun hypothesen fundamenteel te toetsen. In totaal werd er in 2021 1.000.000 euro besteed aan onderzoek naar genezing van diabetes type 1.

Voorlichting

Diabetes type 1 is nog steeds een onderschatte chronische auto-immuunziekte. Voorlichting blijft daarom belangrijk zodat overheden, particulieren en bedrijven inzien dat het stimuleren van verder onderzoek naar de oorzaak en genezing van groot belang is. In 2021 werd er 120.910 euro besteed aan voorlichting.

Kosten van beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie bedroegen in 2021 433.446 euro (in 2020: 341.670 euro). De kosten van beheer en administratie waren in 2021 hoger dan in 2020. DON heeft meer kosten gemaakt op gebied van marketing. Vooral de always-on communicatie en de online campagne rond Wereld Diabetes Dag kosten meer. Daarnaast zijn de kantoorkosten en de overige algemene kosten in 2021 hoger uitgevallen.

De organisatie bestond in 2021 uit 2,9 FTE's (2,6 in 2020). De kosten van personeel waren desondanks lager dan in 2020 door hogere uitkeringen ziekengelden en inhuur stagiaires. In 2021 bedroegen de totale salariskosten 207.586 euro (2020: 215.716 euro).

Reserves

De continuïteitsreserve wordt aangehouden om zeker te stellen dat de stichting ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Voor de noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve wordt gekeken naar de voor het komende jaar begrootte kosten van de organisatie van de stichting (exclusief de kosten voor het organiseren van de evenementen). Deze kosten worden voor 2022 begroot op circa 500.000 euro.

De stichting wil dat de kosten van de organisatie van de stichting voor minimaal 50% gedekt worden. De reserve mag niet groter zijn dan 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Dat maximum wordt niet overschreden.

Het resultaat van 2021 bedroeg 355.536 euro. 100.000 gaat hiervan naar de continuïteitsreserve en 255.536 gaat naar de bestemmingsreserve. Daarmee beschikte stichting DON eind 2021 over een bestemmingsreserve van 729.068 euro. Deze reserve kan uitsluitend voor de statutair bepaalde doelstellingen worden aangewend.

Werkkapitaal

Het werkkapitaal is het totaal van alle vlottende activa verminderd met de kortlopende schulden. Dit geeft een beeld omtrent de liquide positie over één jaar. Eind 2021 bedroeg het werkkapitaal 1.380.379 euro (2020: 1.005.630,00 euro). Daarmee is het werkkapitaal ruim voldoende om aan alle kortlopende verplichtingen te kunnen voldoen.

“**Suzanne:** Bij DON is echt het enige doel genezing van diabetes type 1. Geen medelijden met de patiënt maar 100% drive om deze ziekte de wereld uit te krijgen.

Jaarplan 2022

DON zet zich actief in om innovatief en fundamenteel wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken, met als doel de genezing van diabetes type 1.

In 2020 zijn drie strategische doelen geformuleerd:

- **Fundraising:** Het toewerken naar lange termijn continuïteit in de funding door de donateursbasis structureel uit te breiden naar de groep mensen die betrokken is bij diabetes type 1;
- **Onderzoek:** De kennis en selectie van onderzoek zo inrichten dat we en het beste onderzoek ondersteunen en nieuw innovatief onderzoek kunnen aanjagen;
- **Organisatie:** Kantoor hier zo goed mogelijk voor inrichten.

In 2021 is er heel hard gewerkt aan het realiseren van deze doelen, in 2022 zullen we deze lijn doortrekken. De moeilijkheden die we door Covid-19 in 2021 ervaarden, verwachten we komend jaar niet tegen te komen omdat naar alle waarschijnlijkheid Covid-19 gedurende het jaar weer naar de achtergrond zal verdwijnen. Er kunnen weer events plaatsvinden, waardoor we een flinke verbetering betreffende fundraising verwachten.

Fundraising

DON focust zich bij fondsenwerving op twee pijlers; het werven van meerjarige donateurs en het organiseren van evenementen.

Zoals vorig jaar is de voornaamste prioriteit in 2022 om de donorbasis te verbreden met nieuwe donateurs met betrokkenheid bij diabetes type 1 en deze emotioneel betrokkenen voor langere tijd aan DON te verbinden. In het verleden bleek dat het geefgedrag van de emotioneel betrokkenen vele malen hoger is en de duur van de donatie langer. Om naast de vaste donorbasis ook uit andere 'hoeken' geld op te halen, willen we in 2022 proberen om ook familiefondsen aan ons te binden. Daar-

naast willen we ook de zakelijke markt gaan aanspreken en vragen DON te steunen met een meerjarige donatie.

De communicatiestrategie waarvoor in 2020 gekozen is zetten we voort in 2022. In december beoordelen we of we deze strategie verder doorzetten. Een van de voorwaarden is dat de opbrengsten van het platform deze strategie tegen die tijd kunnen dekken.

Fundraising – events

DON Masters: Het jaarlijkse golftoernooi van DON vindt plaats in juni 2022. Door het verkopen van flights genereren we inkomsten. Tijdens de DON Masters zal ook een veiling plaatsvinden.

Lustrumgala: De viering van het lustrumjaar moest in november 2021 op de dag zelf nog worden gecancelled door nieuwe coronamaatregelen. Een deel van de aanwezigen doneerde zijn tafel aan DON, anderen schoven de tafel door naar 2022 en een derde groep annuleerde en ontving een de kosten retour. Het lustrumgala, de verjaardagsviering van DON, zal in september 2022 opnieuw georganiseerd worden, en de tafels die niet doorgeschoven zijn naar 2022 worden opnieuw te koop aangeboden. Met de verkoop van tafels, het werven van (meerjarige) donateurs en een veiling worden er inkomsten gegenereerd.

Partner events: Met als doel onze samenwerking met onze meerjarige donateurs, onze partners, voort te zetten, organiseren we door het jaar heen (tot op zekere hoogte) custom made partner events. We kijken terug op de afgelopen vijf jaar van hun donateurschap en blikken vooruit op de komende vijf jaar. Want wat gaan

de onderzoeken die DON financiert de wereld brengen? En willen onze partners hun rol voor de komende vijf jaar verlengen en verder meebouwen aan DON?

Inhoudelijke events: In 2021 heeft een grote groep nieuwe emotioneel betrokkenen zich aangesloten bij DON (zoals op social media). In 2022 willen we een event organiseren dat gericht is op de inhoud. Denk hierbij aan een online webinar of een congres. Ook hopen we in 2022 twee keer het laboratorium te kunnen bezoeken. Donateurs zien daar met eigen ogen hoe het werk wordt verzet en krijgen uitleg van de onderzoekers zelf.

Wereld Diabetes Dag: Elk jaar op 14 November is het Wereld Diabetes Dag. We zullen deze dag aangrijpen voor een brede communicatie (DON bekendheid & type 1 awareness).

Derden: DON verwacht het goede doel te zijn van een aantal door derden georganiseerde evenementen en incidentele sponsoring te zullen ontvangen van partners. Het doel is om in 2022 EUR 1.000.000 op te halen voor investeringen in onderzoek. Gegeven de extra dekking van de kosten van de organisatie betekent het dat elke gedoneerde euro volledig naar onderzoek gaat.

DON dagen: Zo mogelijk, wanneer Covid-19 op de achtergrond blijft, organiseren we drie DON dagen.

Fundraising – communicatie

DON heeft zichzelf ten primair doel gesteld in 2022 minimaal dertig nieuwe partners te vinden. Secundair doelen zijn het genereren van groei in de naamsbekendheid in de primaire doelgroep én patiënten tools aan te bieden om potentiële partner mee te kunnen benaderen (en over de streep te trekken). De belangrijkste marketingdoelgroep voor DON bestaat uit mensen met diabetes type 1. Hun privé omgeving, met daarin het gezin en andere familieleden, en daarnaast vrienden, kennissen, sportteam en dergelijken, behoren tot de secundaire doel-

groep. De zakelijke omgeving, bedrijven met emotioneel betrokken werknemers, collega's en zakenrelaties, vormt de derde doelgroep. Deze drie doelgroepen krijgen ieder een eigen marketing aanpak.

Online: In 2020 begon DON met online fundraising en daarmee de structurele inzet van social media en digitale kanalen. Sindsdien vergaart het team steeds meer kennis en ervaring. Volgens de gedachte van always-on marketing communiceert DON in 2022 online continu via de website, search, email-marketing en social media. Boven Facebook en Instagram, krijgt LinkedIn de focus in 2022.

In 2022 voeren we twee keer campagne, waarbij aansprekende rolmodellen met een groot bereik, zoals Kenneth Perez en Huub Terpstra, extra worden ingezet om anderen te laten zien hoe je kan bijdragen aan de doelen van DON. Ook onderzoekers, de mensen waar de donaties voor de volle honderd procent naartoe gaan, komen meer in beeld en krijgen een grotere rol in onze online uitingen. Met de campagne in november 2021 hebben we een record aantal nieuwe donateurs aan DON weten te binden. In 2022 hopen we dit weer te overtreffen.

Het Clubhuis: DON Jong is in 2021 verder doorontwikkeld, de naam is gewijzigd in Het Clubhuis en wordt in 2022 officieel gelanceerd. Het Clubhuis is een bestuur voor en door young professionals en focust zich op het creëren van bewustzijn rondom diabetes type 1 en het uitbreiden van het netwerk van donateurs binnen deze generatie. Het bestuur is opgedeeld in drie teams. Team Events focust op het bestaande en nieuwe netwerk van het clubhuis, door bij elkaar te komen, mensen te verbinden en te netwerken. In 2022 hoopt team Events weer het eerste event (sinds Covid-19) te organiseren. Team Connect verbindt mensen uit onze (social) community met vragen met de juiste personen. En team Fundraising informeert en ondersteunt bedrijven die zich voor DON willen inzetten. Ook enthousiasmeert dit team anderen om een actie op ons crowdfunding platform te starten en op deze manier geld op te halen voor DON.

“

Kelly: De gevolgen van deze ziekte kunnen op lange termijn desastreus zijn en daar ben ik dus best bang voor.

Onderzoek

In 2021 is er een nieuwe strategie uitgewerkt met betrekking tot de expertise 'onderzoek'. Daarbij 1) maken we slimmere keuzes voor bepaald onderzoek, gebaseerd op meer kennis, en 2) kijken we meer naar de lange termijn, want onderzoek is een kwestie van lange adem. In 2022 blijven we dit op dezelfde manier doen. Bij het vinden van nieuwe onderzoeken, heeft één onderwerp onze bijzondere belangstelling, namelijk het vinden van een route die genezing o.b.v. insuline producerende stamcellen versnelt.

Organisatie

De organisatie van de stichting wordt in 2022 verder aangepast om ook het werk voor de nieuwe doelen te kunnen ondersteunen en uit te voeren. De stichting zal onder meer kennis, kunde en ervaring in huis halen of inhuren voor het verzetten van de activiteiten op marketing, communicatie, content, online en onderzoeksexpertise. Begin 2022 zetten we hiervoor in ieder geval drie vacatures uit, voor event manager, copywriter en CRM manager.

Kantoor: Verwacht wordt dat het team in 2022 weer meer en meer, en uiteindelijk volledig, op kantoor kan werken. Thuiswerken in verband met Covid-19 hoeft alleen indien je besmet bent. De organisatiekosten worden ook dit jaar gedekt door een extra donatie van een select groepje donateurs. Hierdoor gaat elke euro die we ophalen rechtstreeks naar onderzoek.

Bestuur: Door de overstap van Pieter Akkerman van het bestuur naar de raad van toezicht, is er behoefte aan een nieuw bestuurslid. Idealiter is dit nieuwe bestuurslid emotioneel betrokken, brengt hij of zij een (voor DON nieuw) netwerk met zich mee en is hij of zij gedreven in fundraisings. Indien we iemand vinden die aan dit profiel voldoet, voegen we deze persoon in 2022 graag aan het bestuur toe.

Raad van toezicht: Voor 2022 stelt het bestuur zichzelf ten doel de Raad van toezicht meer te betrekken bij de ontwikkelingen binnen de stichting. Dit zal zich uiten in meer interactie met het bestuur en het samen bijwonen van diverse events van DON.

Begroting	2022	2021
Baten van particulieren	600.000	610.000
Baten van bedrijven	2.100.000	600.000
Baten van andere organisaties	175.000	100.000
Som van de geworven baten	2.875.000	1.310.000
Verkoop van producten of diensten	-	-
Rentebaten en baten uit beleggingen	-5.000	-
Totaal der baten	2.870.000	1.310.000
Besteed aan doelstellingen	1.600.000	650.000
Kosten van werving	400.000	270.000
Kosten beheer en administratie	461.000	270.000
	2.461.000	1.190.000
	409.000	120.000

Risicobeheersing

Risicomanagement is geïntegreerd in de dagelijkse operatie en strategie van stichting DON. Door een effectieve structuur van interne controles wordt er continu gemonitord welke risicogebieden er aandacht behoeven. In bereiken van doelstellingen wordt de stichting impliciet geconfronteerd met risico's. Hierop moet door de verschillende niveaus binnen de organisatie adequaat worden gereageerd.

Verkeerde strategische keuzes

Het bestuur is verantwoordelijk voor de beleidsbepaling en wordt hierin bijgestaan door de raad van toezicht. Zij zien toe op een verantwoorde opzet en aansturing van de stichting. Bij strategische keuzes, die invloed hebben op de doelstellingen van de stichting, worden er naast de raad van toezicht belanghebbenden betrokken en externe professionals ingezet voor advies en toetsing.

Investeringen in onderzoek

Door te investeren in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek hoopt DON dat diabetes type 1 wordt genezen. Fundamenteel onderzoek brengt echter het risico met zich mee dat er geen garanties kunnen worden gegeven dat beoogde resultaten worden behaald binnen de vooraf gestelde termijn. Dit risico wordt beperkt doordat de onderzoeken die de stichting steunt worden uitgevoerd door topwetenschappers in gerenommeerde laboratoria wereldwijd. Aanvragen voor financiering worden door de wetenschappelijke raad beoordeeld en voorgelegd aan externe referenten alvorens er een advies voor

honorering wordt uitgebracht naar het bestuur. Bij goedkeuring worden er tussentijdserapportages en evaluatiemomenten ingebouwd met de mogelijkheid om de financiering tussentijds te beëindigen.

Terugloop van inkomsten

DON is afhankelijk van giften van donateurs. Bij terugloop van het aantal donateurs en daarbij dalende inkomsten kan er minder worden besteed aan doelbestedingen. Door de focus op major donors, donateurs die de stichting steunen voor een periode van vijf jaar, wordt dit risico beheerst. Er wordt veel tijd geïnvesteerd in het uitbreiden van het netwerk en het vergroten van het aantal major donors. In de organisatie van fondsenwervende evenementen worden er verschillende go/no-go momenten in gebouwd die bij tegenvallende verkoopresultaten de mogelijkheid bieden het evenement geen doorgang te laten vinden.

Reputatieschade

DON vindt het van groot belang een betrouwbare partner te zijn, een goed imago en vertrouwen van donateurs zijn hierbij essentieel. Reputatieschade zou zich kunnen vertalen in daling van het aantal donateurs, afname in betrokkenheid met minder inkomsten als gevolg. De stichting kan reputatieschade oplopen door negatieve berichtgeving in de media. Het risico op reputatieschade wordt beperkt door dagelijks toezicht op alle online en offline communicatie over DON en het werkkterrein, in de media.

Geldstroom bij fondsenwervende evenementen

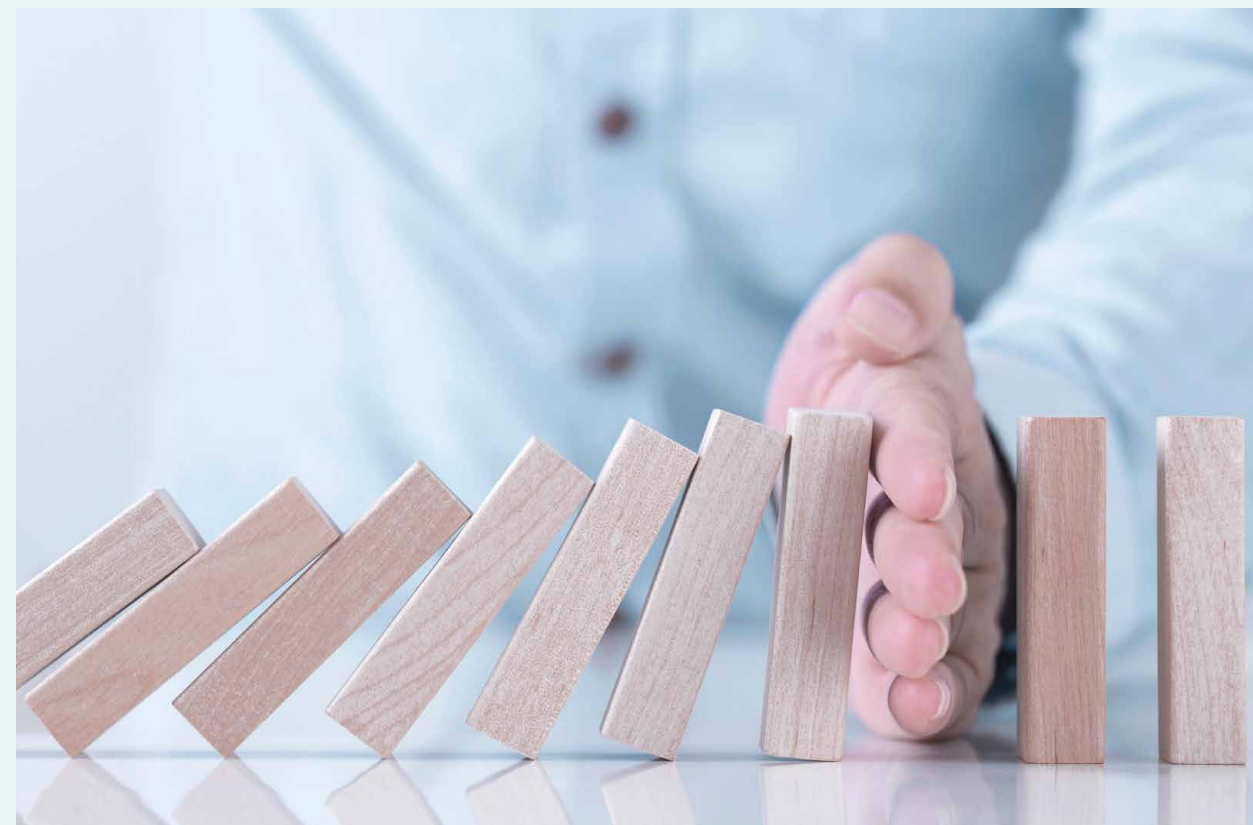
Een risico waar DON mee wordt geconfronteerd is de contante geldstroom bij fondsenwervende evenementen. Op evenementen van DON worden hoofdzakelijk donatiekaartjes gebruikt welke machtiging geven tot afschrijving, het risico wordt hierdoor beperkt. Zodra er tijdens een activiteit contant wordt gedoneerd, wordt de donateur gevraagd een cash donatieformulier te ondertekenen.

Fraude

Betalingen worden gedaan via een geavanceerd online boekhoudsysteem. Via dit systeem worden facturen door meerdere personen gecontroleerd. Voor betaling van facturen zijn twee handtekeningen nodig waarbij diegene die accordeert (financieel manager) niet diegene is die betaalt (directeur).

Beleggen

Middelen die niet op korte termijn nodig zijn voor de bijdragen aan onderzoeken of het dagelijkse beheer van de stichting worden zoveel mogelijk op spaarrekeningen geplaatst. Deze spaarrekeningen worden aangehouden bij ABN AMRO.

Jaarrekening

Balans per 31-12-2021

Na bestemming saldo baten en lasten

Balans	31 december 2021	31 december 2020
Activa		
1. Materiële vaste activa	1.989	1.402
2. Financiële vaste activa	819.200	841.500
Vorderingen en overlopende activa		
3. Te innen gelden	769.640	620.233
4. Overige vorderingen en overlopende activa	68.555	3.289
	838.195	623.522
5. Liquide middelen	1.833.781	1.528.306
Totaal activa	3.493.165	2.994.730
Passiva		
6. Reserves en fondsen		
Continuïteitsreserve	245.000	145.000
Bestemmingsreserve	729.068	473.532
	974.068	618.532
7. Langlopende schulden	1.227.500	1.230.000
Kortlopende schulden		
Leveranciers	111.459	7.106
8. Belastingen en premies SV	80.258	41.344
9. Overige schulden en overlopende passiva	1.099.880	1.097.748
	1.333.177	1.146.198
Totaal passiva	3.493.165	2.994.730

Alle bedragen zijn in euro's.

Staat van baten en lasten

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Baten			
Baten van particulieren	559.325	610.000	955.405
Baten van bedrijven	1.660.983	600.000	649.354
Baten van organisaties zonder winststreven	108.000	100.000	77.221
11. Som van de geworven baten	2.328.308	1.310.000	1.681.980
Verkoop van producten of diensten	90	0	131
Som van de baten	2.328.398	1.310.000	1.682.111
Lasten			
12. Besteed aan doelstellingen			
Fundamenteel onderzoek	1.000.000	600.000	1.185.000
Voorlichting	120.910	50.000	87.262
	1.120.910	650.000	1.272.262
13. Wervingskosten			
Kosten eigen fondsenwerving	413.189	270.000	110.254
	413.189	270.000	110.254
Kosten uit beheer en administratie			
14. Personeel	84.576	85.000	111.691
15. Overige lasten	348.870	185.000	229.964
	433.446	270.000	341.655
Som der lasten	1.967.545	1.190.000	1.724.171
Saldo vóór financiële baten en lasten	360.853	120.000	-42.060
16. Saldo van financiële baten en lasten	-5.317	0	-108.723
Saldo van de baten en lasten	355.536	120.000	-150.783
Bestemming saldo			
Continuïteitsreserve	100.000	0	0
Bestemmingsreserve	255.536	120.000	-150.783
	355.536	120.000	-150.783

Alle bedragen zijn in euro's.

“

Annemart: Mijn ene dochter heeft de diagnose net gekregen, en dat emotioneert mij de hele tijd.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemene grondslagen

De jaarrekening van stichting Diabetes Onderzoek Nederland met zetel en vestigingsplaats te Amsterdam, adres Koningin Wilhelminaplein 12, is ingericht volgens in Nederland algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen. De jaarrekening is opgesteld in euro's. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende instellingen". De belastingdienst merkt stichting Diabetes Onderzoek Nederland aan als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Continuïteit van de activiteiten

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingen bij de toepassing van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en

van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Er zijn geen waarderingsgrondslagen naar de mening van de directie die kritisch zijn ten aanzien van schattingen en veronderstellingen voor het weergeven van de financiële positie.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen onder vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden. Alle financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Stichting Diabetes Onderzoek Nederland kent geen afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen leningen u/g worden bij eerste ver-

werking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der

lasten. De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Baten uit eigen fondsenwerving

Onder baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord de in het boekjaar (bruto) ontvangen c.q. toegezegde gelden uit hoofde van donaties en sponsoring, alsmede de bruto opbrengst van de door DON georganiseerde evenementen.

Kosten eigen fondsenwerving

Hieronder vallen alle kosten die direct te maken hebben met de activiteiten behorend bij het werven van fondsen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het verzenden van mailings aan donateurs of bedrijven en kostprijs van verkoop goederen. De toedeling van de kosten aan de doelstelling of fondsenwerving is gebaseerd op de geschatte tijdsbesteding hieraan van de medewerkers.

Kosten evenementen

Hieronder vallen alle kosten die direct te maken hebben met de activiteiten behorend bij het organiseren van evenementen. Voorbeelden hiervan zijn het versturen van uitnodigingen of het huren van locaties of cateringbedrijven.

Lastenverdeling

Personeelslasten worden op basis van tijdsbesteding verdeeld over "Voorlichting", "Kosten beheer en administratie" en "Werving van baten".

Toelichting op de balans per 31-12-2021

	2021	2020
1. Materiële vaste activa		
Stand per 1 januari		
Aanschafwaarde	5.521	7.938
Cumulatieve afschrijvingen	-4.119	-5.955
Boekwaarde per 1 januari	1.402	1.983
Mutaties in de boekwaarde		
Desinvestering	-3.271	-3.271
Investeringen	4.856	854
Afschrijvingen	-4.269	-1.435
Saldo mutaties in het boekjaar	-2.684	-3.852
Stand per 31 december		
Aanschafwaarde	7.106	5.521
Cumulatieve afschrijvingen	-5.117	-4.119
Boekwaarde per 31 december	1.989	1.402

De materiele vaste activa betreffen computerapparatuur en kantoormeubilair. De computerapparatuur wordt aangehouden voor de bedrijfsvoering. Computers worden in 3 jaar afgeschreven, meubilair in 5 jaar. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
2. Financiële vaste activa		
Te innen gelden langlopend		
Stand per 1 januari	841.500	765.880
Nieuwe donaties	438.800	548.000
Te innen binnen 12 maanden	-460.100	-472.380
Annuleringen en correcties	-1.000	0
Stand per 31 december	819.200	841.500
3. Te innen gelden		
Te innen gelden	317.740	147.853
Te innen toegezegde gelden < 12 maanden	451.900	472.380
Voorziening	0	0
	769.640	620.233
Te innen gelden kortlopend		
Stand per 1 januari	472.380	424.380
Kortlopend deel nieuwe donaties	109.700	137.000
Annuleringen en correcties	-2.000	500
Gefactureerd in jaar	-580.080	-561.880
Van langlopend naar kortlopend	451.900	472.380
Stand per 31 december	451.900	472.380

De te innen donaties betreffen alle nog niet ontvangen eenmalige donaties en termijnen van meerjarige donaties die reeds vervallen zijn. De te innen toegezegde donaties < 12 maanden betreffen alle meerjarige donaties die binnen 12 maanden vervallen. De meeste meerjarige donaties worden toegezegd voor een periode van 5 jaar. De post Te innen toegezegde donaties betreft de termijn van de meerjarige donaties die nog niet vervallen zijn. We achten het niet nodig een voorziening te treffen voor openstaande donaties.

	2021	2020
4. Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde facturen	38.939	3.064
Vooruitbetalingen	200	200
Te ontvangen rente	0	25
Te vorderen BTW	16.416	0
	68.555	3.289

Alle overlopende activa hebben een looptijd van minder dan één jaar. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
6. Liquide middelen		
Betaalrekeningen	364.363	8.887
Spaarrekeningen	1.469.418	1.519.419
	1.833.781	1.528.306

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De saldi bij de banken staan zoveel mogelijk op rentedragende rekeningen. Alle gelden op de spaarrekeningen zijn direct opvraagbaar. Over een belangrijk deel van de spaargelden werd in 2021 negatieve rente afgedragen (-0,4%).

	Continuïteitsreserve	Bestemmingsreserve	Totaal
7. Reserves en fondsen			
Stand per 1 januari	145.000	473.532	618.532
Bestemming resultaat	100.000	255.536	355.536
Boekwaarde per 31 december	245.000	729.068	974.068

De continuïteitsreserve wordt aangehouden om zeker te stellen dat de stichting ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Voor de noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve wordt gekeken naar de voor het komende jaar begroote kosten van de organisatie van de stichting (exclusief de kosten voor het organiseren van de evenementen). Deze kosten worden voor 2022 begroot op circa 500.000 euro. Deze kosten dienen voor minimaal 50% gedekt te worden. De reserve mag niet groter zijn dan 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Dat maximum wordt niet overschreden. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
8. Langlopende schulden aan onderzoeken		
Stand per 1 januari	1.230.000	1.355.000
Nieuwe toezeggingen	1.000.000	1.185.000
Reeds betaald	-252.500	252.500
Kortlopend deel	-750.000	-1.057.500
Boekwaarde per 31 december	1.227.500	1.230.000

De nog te betalen subsidies betreffen alle contractuele toezeggingen aan de onderzoeken die door Stichting DON worden gesteund, voor zover deze niet binnen 12 maanden voldaan moeten worden. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
9. Belastingen en premies SV		
Omzetbelasting	70.356	34.710
Loonheffingen	9.902	6.634
	80.258	41.344
10. Overige schulden en overlopende passiva		
Te betalen vakantiegeld / vakantiedagen	5.280	4.699
Nog te ontvangen facturen	15.513	16.011
Vooruitontvangen donaties	276.191	19.538
Nog te betalen subsidies	802.500	1.057.500
Overige overlopende passiva	396	0
	1.099.880	1.097.748

	2021	2020
10a. Nog te betalen subsidies < 12 maanden		
Stand per 1 januari	1.057.500	705.000
Betaalde subsidies	-1.005.000	-705.000
Toevoeging aan kortlopend deel	750.000	1.057.500
Boekwaarde per 31 december	802.500	1.057.500

De nog te betalen subsidies betreffen alle contractuele toezeggingen aan de onderzoeken die door Stichting DON worden gesteund en die binnen 12 maanden opeisbaar zijn. Deze zijn als volgt te specificeren:

Onderzoek (* = nieuw)	Toezegging	Opeisbaar 2021	Langlopend
LUMC Arnaud Zaldumbide	750.000	150.000	-
LUMC Françoise Carlotti	500.000	100.000	100.000
LUMC Jaap-Jan Zwaginga	500.000	100.000	100.000
AMC Max Nieuwdorp	500.000	100.000	200.000
MERLN Aart van Apeldoorn	310.000	77.500	77.500
LUMC Eelco de Koning	375.000	75.000	150.000
LUMC Eelco de Koning *	1.000.000	200.000	600.000
Totaal	3.935.000	802.500	1.227.500

Alle bedragen zijn in euro's.

Toelichting op de resultaten over boekjaar 2021

	Particulieren	Bedrijven	Organisaties zonder winststreven	Totaal
11. Som van de geworven baten				
Donaties en giften	327.067	1.116.514	37.000	1.480.581
Samenwerking met bedrijven	-	-	-	-
a. Opbrengst eigen evenementen	13.913	179.776	-	193.689
b. Baten uit overige fondsenwerving	212.892	358.943	71.000	642.835
c. Acties van derden	5.453	5.750	-	11.203
	559.325	1.660.983	108.000	2.328.308

Van de donaties is 37% afkomstig van vaste donateurs. Deze meerjarige donaties zijn in de regel voor een periode van 5 jaar. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
11a. Opbrengst eigen evenementen		
DON Masters	143.689	170.877
Overige evenementen	50.000	0
	243.689	170.877

Deze opbrengsten betreffen de verkopen van deelnemingsbewijzen (tafels, flights, toegangskaarten) en sponsorpakketten. In de deelnamebewijzen is een grote giftcomponent (75%) opgenomen. Eventuele opbrengst uit veilingen gehouden tijdens deze evenementen, zijn apart vermeld in de staat baten. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
11b. Baten uit eigen fondsenwerving		
Veilingen	643.165	214.812
Kosten van veilingen	-330	0
	642.835	214.812

De veilingen vonden in 2021 plaats tijdens de DON Masters en het Lustrumgala. De opbrengst van de veilingen kan grotendeels besteed worden aan de doelstellingen van stichting DON. Alle veilingitems werden als om niet door donateurs ter beschikking gesteld. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
11c. Baten uit acties door derden		
Baten uit acties door derden	11.203	19.700
Gemaakte kosten	0	0
	11.203	19.700

Stichting DON is regelmatig het goede doel van landelijke of lokale evenementen georganiseerd door derden. De organisatoren van deze evenementen doneren een deel van de baten van hun evenement of van huncharity dag aan een goed doel. Eventueel door stichting DON gemaakte kosten werden verrekend met deze baten. Alle bedragen zijn in euro's.

Lastenverdeling	Doelstellingen		Wervingskosten	Kosten beheer en administr.	Totaal 2021	Begroot 2021	Totaal 2020
	Onderzoek	Voorlichting					
Subsidies en bijdrage	1.000.000	-	-	-	1.000.000	780.000	1.375.000
Personeelskosten	-	25.061	87.996	84.576	197.633	190.000	215.591
Kantoor en algemene kosten	-	95.849	325.193	348.870	769.912	137.000	323.580
Totaal	1.000.000	120.910	413.189	433.446	1.967.545	1.190.000	1.914.171

	2021	2020
12. Besteed aan doelstellingen		
Onderzoeken		
Amsterdam UMC	0	500.000
Stichting Bontius	1.000.000	375.000
Aart van Apeldoorn	0	310.000
	1.000.000	1.185.000
Voorlichting		
	120.910	87.262
	1.120.910	1.272.262

De kosten van voorlichting bestonden in 2021 voor 21% uit de hieraan besteede uren van de eigen organisatie. In 2021 werd 48% van de verkregen baten besteed aan doelstellingen. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
13. Wervingskosten		
Kosten organisatie (personeel)	87.996	35.341
Inkopen t.b.v. evenementen	269.175	60.960
Overige kosten fondsenwerving	56.018	13.953
	413.189	110.254

De kosten van eigen fondsenwerving bestaat uit twee delen: de kosten van de inkopen, zoals de huur van locaties en de aankleding hiervan en het deel van de personeelskosten dat op basis tijdsbesteding wordt toegewezen aan de diverse evenementen. De wervingskosten waren fors hoger dan in het voorgaande jaar door hogere kosten voor de organisatie van het lustrumgala waarvoor zowel extra personeelskosten werden gemaakt alsook alle inkopen. Het gala moest een dag voordat het zou worden gehouden worden afgezegd door aangescherpte coronamaatregelen. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
14. Personeel		
Lonen en salarissen	115.466	131.650
Sociale lasten	22.014	23.718
Overige personeelkosten	60.153	60.223
Deel kosten fondsenwerving	-87.996	-35.341
Deel Voorlichting	-25.061	-68.559
	84.576	111.691

De organisatie bestond in 2021 uit 2,9 FTE's (2,6 in 2020). De kosten van personeel waren desondanks lager dan in 2020 door hogere uitkeringen ziekengelden en inhuur stagiaires. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
15. Overige lasten		
Kantoor	81.592	69.920
Accountantskosten en adviseurs	16.521	18.205
Marketing	198.858	96.450
Afschrijvingen	999	1.436
Overige algemene kosten	50.900	43.953
	348.870	229.964

De post overige algemene kosten bevat o.a. een post niet-aftrekbare BTW op beheerskosten ten bedrage van 44.486 euro. Alle bedragen zijn in euro's.

	2021	2020
16. Saldo van financiële baten en lasten		
Financiële baten	0	81
Financiële lasten	-5.317	-108.804
Buitengewone lasten	0	-106.225
	-5.317	-108.723

Alle middelen die niet op korte termijn nodig zijn voor de bijdragen aan de onderzoeken, het organiseren van evenementen of het dagelijks beheer van de stichting, worden zoveel mogelijk op spaarrekeningen geplaatst. Het gemiddelde saldo op de spaarrekeningen dat wordt aangehouden bij ABN AMRO bedroeg in 2021 ongeveer 1.49 miljoen euro.

Niet in de balans opgenomen passiva

Lease verplichtingen

De stichting heeft sinds 2020 een leaseauto in gebruik. Het leasecontract loopt af op 31 maart 2023. De resterende leaseverplichting bedraagt 12.894,90 euro.

Ondertekening van de Jaarrekening

Amsterdam

Namens het Bestuur

P.F. Pauwels (voorzitter)

Lucas Brentjens

Uneke Dekkers

Jaap Boender

Noëlle Viguurs - van Gelder

Karin van Leeuwen

Namens de Raad van Toezicht

mr. P.W. (Pieter) Akkerman (voorzitter)

drs. M.J.M. (Maxime) Verhagen

mr. B.P. (Bert) Bolkenstein

H. A.A. (Arnold) de Haan

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Stichting Diabetes Onderzoek Nederland
Koningin Wilhelminaplein 12 A.01, A.08, A.09
1062 HK AMSTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en Raad van Toezicht van Stichting Diabetes Onderzoek Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 Stichting Diabetes Onderzoek Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op pagina 44 tot en met 59 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Diabetes Onderzoek Nederland per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021 met een balanstotaal van € 3.493.165;
2. de staat van baten en lasten over 2021 met een resultaat van € 355.536 (overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Diabetes Onderzoek Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Stationspark 1260
3364 DA Sliedrecht
Maanlander 14 K
3824 MP Amersfoort

T 0172 - 750 175
E info@withaccountants.nl
I www.withaccountants.nl
@withaccountants

IBAN NL12 RABO 0364 6842 40
KvK 28112484

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 29 juni 2022.

WITh accountants B.V.
W.G. Oosterom MSc RA

Bijlage

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Stichting Diabetes Onderzoek Nederland

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

**Stichting Diabetes
Onderzoek Nederland**
Modrôme, Koningin
Wilhelminaplein 12 A.08
1062 HK Amsterdam

+31 20 244 00 16
info@don.nl
don.nl

2021

